

REPUBLIKA SLOVENIJA
RAČUNSKO SODIŠČE

REVIZIJSKO POROČILO

**Pravilnost financiranja volilne kampanje liste
kandidatov Slovenska nacionalna stranka – SNS
na volitvah poslancev iz Republike Slovenije
v Evropski parlament v letu 2019**

SNS

2020

POS LANSTVO

Računsko sodišče pravočasno in objektivno obvešča javnosti o pomembnih razkritjih poslovanja državnih organov in drugih uporabnikov javnih sredstev ter svetuje, kako naj državni organi in drugi uporabniki javnih sredstev izboljšajo svoje poslovanje.

REPUBLIKA SLOVENIJA
RAČUNSKO SODIŠČE

REVIZIJSKO POROČILO

Pravilnost financiranja volilne kampanje liste kandidatov Slovenska nacionalna stranka – SNS na volitvah poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament v letu 2019

Številka: 325-17/2019/20

Ljubljana, 23. marca 2020

Povzetek

Računsko sodišče je izvedlo revizijo *pravilnosti financiranja volilne kampanje liste kandidatov Slovenska nacionalna stranka – SNS za volitve poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament v letu 2019*, ki jo je organizirala politična stranka Slovenska nacionalna stranka.

Cilja revizije sta bila izrek mnenja o pravilnosti poročanja v skladu z Zakonom o volilni in referendumski kampanji ter izrek mnenja o pravilnosti poslovanja v skladu z Zakonom o volilni in referendumski kampanji. Računsko sodišče je v reviziji tudi ugotovilo znesek delnega povračila stroškov volilne kampanje, do katerega je upravičen organizator volilne kampanje.

Računsko sodišče je o pravilnosti poročanja v skladu z Zakonom o volilni in referendumski kampanji politični stranki Slovenska nacionalna stranka izreklo *pozitivno mnenje*.

Računsko sodišče je o pravilnosti poslovanja v skladu z Zakonom o volilni in referendumski kampanji politični stranki Slovenska nacionalna stranka izreklo *mnenje s pridržkom*.

Računsko sodišče ni moglo pridobiti ustreznih in zadostnih dokazov, na podlagi katerih bi bilo mogoče potrditi, da je bilo zbiranje sredstev politične stranke Slovenska nacionalna stranka za volilno kampanjo v primeru oglaševanja na LED-zaslonih skladno z Zakonom o volilni in referendumski kampanji.

KAZALO

1. UVOD	7
1.1 PREDSTAVITEV ORGANIZATORJA VOLILNE KAMPANJE.....	7
1.2 PREDSTAVITEV REVIZIJE	8
1.2.1 Zbrana sredstva.....	9
1.2.2 Porabljena sredstva.....	10
1.2.3 Posojila	11
1.2.4 Prispevki, zbrani v nasprotju z ZVRK.....	11
1.2.5 Nakazila v humanitarne namene	12
1.2.6 Delno povračilo stroškov volilne kampanje.....	12
2. UGOTOVITVE	13
2.1 PRAVILNOST POROČANJA V SKLADU Z ZVRK.....	15
2.1.1 Pravilnost izkazovanja zneskov v poročilu o financiranju volilne kampanje.....	15
2.1.1.1 Pravilnost izkazovanja zbranih sredstev.....	15
2.1.1.2 Pravilnost izkazovanja porabljenih sredstev	16
2.2 PRAVILNOST POSLOVANJA V SKLADU Z ZVRK	16
2.2.1 Pravilnost zbiranja sredstev za volilno kampanjo.....	16
2.2.2 Pravilnost porabe sredstev za volilno kampanjo	16
2.2.3 Druge nepravilnosti.....	17
2.2.4 Pravilnost poslovanja, ki ni povezano z zbiranjem in s porabo sredstev	18
2.2.5 Pravilnost izkazovanja podatkov v poročilu o financiranju volilne kampanje.....	18
2.3 VIŠINA DELNEGA POVRAČILA STROŠKOV VOLILNE KAMPANJE.....	18
3. MNENJE	20
3.1 MNENJE O PRAVILNOSTI POROČANJA V SKLADU Z ZAKONOM O VOLILNI IN REFERENDUMSKI KAMPANJI	20
3.2 MNENJE O PRAVILNOSTI POSLOVANJA V SKLADU Z ZAKONOM O VOLILNI IN REFERENDUMSKI KAMPANJI	20

1. UVOD

Izvedli smo revizijo pravilnosti financiranja volilne kampanje liste kandidatov Slovenska nacionalna stranka – SNS (v nadaljevanju: lista SNS) za volitve poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament (v nadaljevanju: volitve v Evropski parlament) v letu 2019, ki so bile 26. 5. 2019, kot je to določeno v Odloku o razpisu volitev poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament¹.

Revizijo smo izvedli na podlagi Zakona o računskem sodišču² in Zakona o volilni in referendumski kampanji³ (v nadaljevanju: ZVRK). Sklep o izvedbi revizije⁴ je bil izdan 10. 9. 2019.

Naša pristojnost je, da izrečemo mnenje o pravilnosti poročanja v skladu z ZVRK in mnenje o pravilnosti poslovanja v skladu z ZVRK.

Revidiranje smo izvedli v skladu z mednarodnimi revizijskimi standardi, ki jih določa Napotilo za izvajanje revizij⁵. Revizija je vključevala izvajanje postopkov za pridobivanje revizijskih dokazov o pravilnosti izkazanih zneskov in drugih podatkov⁶ v poročilu o financiranju volilne kampanje, pravilnosti zbiranja in porabe sredstev za volilno kampanjo ter drugo poslovanje, ki ga ureja ZVRK. Izbrani postopki vključujejo tudi ocenjevanje tveganj nepravilnih navedb v poročilu o financiranju volilne kampanje zaradi napake ali prevare in tveganj za nastanek nepravilnosti. Revizijo smo načrtovali in izvedli tako, da smo pridobili zadostna in ustrezna zagotovila za izrek mnenj.

1.1 Predstavitev organizatorja volilne kampanje

Organizator volilne kampanje je v skladu z drugim odstavkom 3. člena ZVRK odgovoren za zakonitost izvajanja volilne kampanje. Organizator volilne kampanje liste SNS za volitve v Evropski parlament v letu 2019 je bila politična stranka Slovenska nacionalna stranka, Bleiweisova cesta 13, Ljubljana, s kratico SNS (v nadaljevanju: stranka SNS).

¹ Uradni list RS, št. 10/19.

² Uradni list RS, št. 11/01, 109/12.

³ Uradni list RS, št. 41/07, 11/11, 98/13.

⁴ Št. 325-17/2019/3.

⁵ Uradni list RS, št. 43/13.

⁶ Podatki so poleg zneskov drugi obvezni podatki, ki jih pri poročanju v poročilu o financiranju volilne kampanje zahtevata ZVRK in Pravilnik o vsebini in obrazcih poročil o zbranih in porabljenih sredstvih za volilno in referendumsko kampanjo (v nadaljevanju: pravilnik; Uradni list RS, št. 36/14).

Organizator volilne kampanje je moral najkasneje 45 dni pred dnem glasovanja na volitvah⁷ oziroma pred prvo finančno transakcijo, namenjeno volilni kampanji⁸, odpreti poseben transakcijski račun za volilno kampanjo (v nadaljevanju: posebni račun). Vsa finančna sredstva, ki jih je organizator namenil ali dobil od drugih pravnih ali fizičnih oseb za financiranje volilne kampanje, je moral zbrati na posebnem računu. Vse stroške volilne kampanje je organizator volilne kampanje moral poravnati izključno s tega računa. Posebni račun je organizator volilne kampanje moral zapreti najkasneje v 4 mesecih po dnevu glasovanja⁹, to je do vključno 26. 9. 2019. Stranka SNS je posebni račun št. SI56 3000 0040 2676 718 odprla 18. 3. 2019 pri Sberbank, d. d. in ga zaprla 23. 9. 2019.

Organizator volilne kampanje je moral najkasneje v 15 dneh od dneva zaprtja posebnega računa Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve predložiti poročilo o financiranju volilne kampanje¹⁰ in stranka SNS ga je predložila 7. 10. 2019.

Po podatkih Državne volilne komisije je bil organizator volilne kampanje liste SNS stranka SNS, odgovorna oseba organizatorja volilne kampanje za volilno kampanjo je bil glavni tajnik stranke SNS Matjaž Engel. Za zakonitost finančnega poslovanja stranke SNS je v skladu s 29. členom Statuta Slovenske nacionalne stranke¹¹ odgovoren glavni tajnik. Odgovorna oseba stranke SNS v obdobju, na katero se nanaša revizija, in med izvajanjem revizije je bil Matjaž Engel, glavni tajnik.

1.2 Predstavitev revizije

Predmet revizije je poročilo o financiranju volilne kampanje za volitve v Evropski parlament v letu 2019 za listo SNS, ki ga je pripravil organizator, to je stranka SNS (v nadaljevanju: poročilo o financiranju volilne kampanje). Revidirali smo višino zbranih in porabljenih sredstev za volilno kampanjo, pravilnost zbiranja in porabe sredstev, pravilnost poročanja, kot je urejeno v ZVRK, ter drugo poslovanje organizatorja volilne kampanje, ki ga ureja ZVRK.

Cilja revizije pravilnosti financiranja volilne kampanje sta bila:

- izrek mnenja o pravilnosti poročanja v skladu z ZVRK in
- izrek mnenja o pravilnosti poslovanja v skladu z ZVRK.

Revizijo smo načrtovali in izvedli v obsegu, ki daje razumno zagotovilo za presojo pravilnosti financiranja volilne kampanje. Pri obsegu preverjanja smo upoštevali določila ZVRK in pravilnika, zato smo v skladu s prvim odstavkom 30. člena ZVRK preizkusili:

- višino zbranih in porabljenih sredstev volilne kampanje,
- ali je organizator volilne kampanje pridobil in uporabil sredstva za kampanjo v skladu z ZVRK ter
- ali so podatki, ki jih je organizator volilne kampanje navedel v poročilu iz 18. člena ZVRK, točni.

⁷ To je do vključno 10. 4. 2019.

⁸ 16. člen ZVRK.

⁹ Prvi odstavek 16. člena ZVRK.

¹⁰ Prvi odstavek 18. člena ZVRK.

¹¹ [URL: <https://www.sns.si/wp-content/uploads/STATUT-SNS-SPREJETI-28.5.2019.pdf>], 2. 3. 2020.

Preizkusili smo tudi, ali je organizator volilne kampanje pravočasno odprl in zaprl posebni račun ter ali je predložil poročilo o financiranju volilne kampanje v predpisanem roku.

Izračunali smo tudi višino delnega povračila stroškov volilne kampanje, do katerega je v skladu s 24. členom ZVRK upravičen organizator volilne kampanje. Preverili smo tudi, ali je organizator volilne kampanje izgubil pravico do delnega povračila stroškov volilne kampanje ali do financiranja iz proračuna Republike Slovenije, ker so porabljena sredstva presegla zneske iz 31. člena ZVRK.

1.2.1 Zbrana sredstva

Zbrana sredstva za volilno kampanjo so v skladu s 14. členom ZVRK¹²:

- prispevki fizičnih oseb in
- sredstva organizatorja volilne kampanje, ki jih je prenesel s svojega transakcijskega računa na posebni račun.

Volilna kampanja se lahko financira s prispevki fizičnih oseb, ki od posamezne fizične osebe ne smejo presegati 10 povprečnih bruto mesečnih plač na delavca v Republiki Sloveniji po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije (v nadaljevanju: SURS) za preteklo leto, to je 16.815,50 evra¹³. Prispevki so vsi denarni prispevki fizičnih oseb, zbrani na posebnem računu, ter vsi prispevki fizičnih oseb iz drugega odstavka 14. člena ZVRK (v nadaljevanju: druge oblike prispevkov), kot so: nedenarni prispevki, brezplačne storitve za organizatorja volilne kampanje, prevzem obveznosti oziroma opravljanje storitev za organizatorja volilne kampanje ali prodaja blaga organizatorju volilne kampanje pod pogoji, ki organizatorja volilne kampanje postavljajo v ugodnejši položaj kot druge koristnike storitev oziroma kot kupce blaga teh oseb. Denarni prispevki posamezne fizične osebe v gotovini so za posamezno volilno kampanjo dovoljeni največ do zneska 50 evrov, višji denarni prispevki pa morajo biti vplačani prek bank, hranilnic ali drugih pravnih oseb, ki v skladu s predpisi, ki urejajo plačilne storitve, opravljajo plačilne storitve.¹⁴

Organizator volilne kampanje lahko s svojega transakcijskega računa na posebni račun prenese sredstva¹⁵:

- največ v višini 10 povprečnih bruto mesečnih plač na delavca v Republiki Sloveniji po podatkih SURS za preteklo leto, če je organizator volilne kampanje fizična oseba;
- največ v višini iz drugega odstavka 23. člena ZVRK, če je organizator volilne kampanje politična stranka; prispevek politične stranke skupaj z ostalimi prispevki ne sme presegati višine iz 23. člena ZVRK.

Državni organi, organi lokalnih skupnosti, pravne osebe javnega in zasebnega prava ter samostojni podjetniki posamezniki in posamezniki, ki samostojno opravljajo dejavnost, ne smejo financirati volilne kampanje, razen če zakon določa drugače.¹⁶ Organizator volilne kampanje za volitve v Evropski parlament

¹² Skladno z 2. členom pravilnika se med zbrana sredstva štejejo tudi obresti sredstev avista.

¹³ Po Poročilu o gibanju plač za december 2018 (Uradni list RS, št. 14/19) je 1.681,55 evra znesek povprečne mesečne bruto plače za obdobje od januarja do decembra 2018.

¹⁴ Prvi odstavek 14. člena ZVRK.

¹⁵ Sedmi odstavek 14. člena ZVRK.

¹⁶ Peti odstavek 14. člena ZVRK.

ne sme pridobiti sredstev za volilno kampanjo od tujih fizičnih in pravnih oseb, razen od državljanov držav članic Evropske unije, za katere veljajo enaki pogoji kot za domače fizične osebe.¹⁷

Pri preverjanju pravilnosti poročanja in pravilnosti poslovanja z zbranimi sredstvi za volilno kampanjo smo pregledali vsa denarna sredstva, zbrana na posebnem računu, glede na vire in višino sredstev, vključno z drugimi oblikami prispevkov, in za vsa zbrana sredstva preizkusili njihov obstoj, točnost, popolnost in skladnost z določili ZVRK.

1.2.2 Porabljen sredstva

Porabljen sredstva za volilno kampanjo so vsi stroški, ki so potrebni za izvedbo volilne kampanje¹⁸, vključno z drugimi oblikami prispevkov fizičnih oseb¹⁹.

Stroški volilne kampanje so glede na določila ZVRK opredeljeni po namenu, času in vrsti. Namen je določen z zakonsko opredelitvijo volilne kampanje. To so vse politične oglaševalske vsebine in druge oblike politične propagande, katerih namen je vplivati na odločanje volivk in volivcev pri glasovanju na volitvah.²⁰

Stroški so časovno vezani na obdobje volilne kampanje, ki se lahko začne najprej 30 dni pred dnem glasovanja, končati pa se mora najkasneje 24 ur pred dnem glasovanja. Volilna kampanja za volitve v Evropski parlament v letu 2019 se je začela 26. 4. 2019 in se je končala 24. 5. 2019 ob 24.00.

Med stroške volilne kampanje, ki so potrebni za izvedbo volitev, ZVRK²¹ uvršča:

- stroške oblikovanja, tiskanja, razobešanja in odstranjevanja plakatov,
- stroške oblikovanja in objavljajanja predvolilnih oglaševalskih vsebin v medijih,
- stroške organizacije in izvedbe predvolilnih shodov,
- stroške oblikovanja, tiskanja, reprodukcije in razpošiljanja predvolilnega materiala iz 7. člena ZVRK,
- stroške odprtja, vodenja in zaprtja posebnega računa,
- stroške svetovanja za načrtovanje strategije ali posamičnih delov volilne kampanje in njihove rabe ter volilne taktike in
- druge sorodne stroške, ki so nastali zaradi dejanj volilne kampanje²².

Med stroške volilne kampanje se štejejo vsi navedeni stroški ne glede na to, kdaj so nastali, kdaj so bili plačani in kdaj so bili sklenjeni posli v zvezi s posameznimi dejanji volilne kampanje, če se stroški in posli nanašajo na obdobje volilne kampanje iz 2. člena ZVRK. Med stroške volilne kampanje se ne štejejo stroški zbiranja podpisov, ki se zbirajo za vložitev kandidature kandidata ali liste kandidatov, in stroški,

¹⁷ Šesti odstavek 14. člena ZVRK.

¹⁸ Prvi odstavek 15. člena ZVRK.

¹⁹ K skupni višini porabljenih sredstev je treba prišteti tudi zneske drugih oblik prispevkov fizičnih oseb, kot je določeno v 2. točki tretjega odstavka 2. člena pravilnika.

²⁰ Drugi odstavek 1. člena ZVRK.

²¹ Drugi odstavek 15. člena ZVRK.

²² Skladno s 3. členom pravilnika se kot porabljen sredstva štejejo tudi obresti ter drugi stroški za posojila.

nastali po obdobju volilne kampanje, razen stroškov odstranjevanja plakatov in stroškov vodenja in zaprtja posebnega računa.²³

Stroški volilne kampanje za volitve v Evropski parlament ne smejo preseči 0,4 evra na posameznega volilnega upravičenca v državi.²⁴ Po podatkih Ministrstva za notranje zadeve²⁵ je bilo na dan razpisa volitev 25. 2. 2019, to je na dan, ko so začeli teči roki za volilna opravila za volitve v Evropski parlament, na območju Republike Slovenije 1.708.765 volilnih upravičencev. Glede na navedene podatke stroški volilne kampanje za listo kandidatov niso smeli preseči 683.506 evrov²⁶.

Pri preverjanju pravilnosti poročanja in pravilnosti poslovanja pri porabljenih sredstvih za volilno kampanjo smo pri vsakem strošku, vključno s stroškom, ki je povezan z drugimi oblikami prispevkov, preizkusili njegov obstoj, točnost, popolnost ter skladnost z določili ZVRK.

1.2.3 Posojila

Skladno z ZVRK lahko organizator volilne kampanje pridobi posojilo samo pri bankah in posojilnicah pod enakimi pogoji kot druge osebe. Dano posojilo se ne šteje za financiranje volilne kampanje.²⁷ Dan zapadlosti posojila ne sme biti kasnejši od 30 dni pred rokom za zaprtje računa.²⁸

Pri preverjanju pravilnosti poročanja in pravilnosti poslovanja v zvezi s posojili se preizkusi obstoj, točnost, popolnost in skladnost morebitnega posojila z določili ZVRK.

1.2.4 Prispevki, zbrani v nasprotju z ZVRK

Prispevki, ki so zbrani v nasprotju z ZVRK, so:

- prispevki posamezne fizične osebe, vključno z drugimi oblikami prispevkov, ki skupaj za posamezno volilno kampanjo presegajo 10 povprečnih bruto mesečnih plač na delavca v Republiki Sloveniji po podatkih SURS²⁹;
- prispevki posamezne fizične osebe v gotovini, ki so višji od 50 evrov in niso bili vplačani prek bank, hranilnic ali drugih pravnih oseb, ki v skladu s predpisi, ki urejajo plačilne storitve, opravljajo plačilne storitve³⁰;
- prispevki državnih organov, organov lokalnih skupnosti, pravnih oseb javnega in zasebnega prava ter samostojnih podjetnikov posameznikov in posameznikov, ki samostojno opravljajo dejavnost³¹;
- prispevki tujih fizičnih in pravnih oseb, razen od državljanov držav članic Evropske unije³²;

²³ Četrty odstavek 15. člena ZVRK.

²⁴ Drugi odstavek 23. člena ZVRK.

²⁵ [URL: http://mnz.arhiv-spletisc.gov.si/si/novinarsko_sredisce/novica/10543/index.html], 4. 10. 2019.

²⁶ 1.708.765 volilnih upravičencev * 0,4 evra = 683.506 evrov.

²⁷ Četrty odstavek 14. člena ZVRK.

²⁸ Prvi odstavek 16. člena ZVRK.

²⁹ Prvi odstavek 14. člena ZVRK.

³⁰ Tretji stavek prvega odstavka 14. člena ZVRK.

³¹ Peti odstavek 14. člena ZVRK.

³² Šesti odstavek 14. člena ZVRK.

- sredstva organizatorja volilne kampanje, ki jih je prenesel s svojega transakcijskega računa na posebni račun in presegajo 10 povprečnih bruto mesečnih plač na delavca v Republiki Sloveniji po podatkih SURS, če je organizator volilne kampanje fizična oseba³³;
- sredstva organizatorja volilne kampanje, ki jih je prenesel s svojega rednega transakcijskega računa na posebni račun in presegajo višino iz drugega odstavka 23. člena ZVRK ali če sredstva tega organizatorja skupaj z ostalimi prispevki presegajo ta znesek, če je organizator volilne kampanje politična stranka³⁴.

Pri preverjanju pravilnosti poročanja in pravilnosti poslovanja v zvezi s prispevki, ki so zbrani v nasprotju z ZVRK, se pri vsakem takem prispevku preizkusi njegov obstoj, točnost in popolnost.

1.2.5 Nakazila v humanitarne namene

Organizator volilne kampanje mora v humanitarne namene, kot so določeni v zakonu, ki ureja humanitarne organizacije, nakazati:

- vse prispevke, ki so mu bili dani v nasprotju z ZVRK, in sicer najkasneje v 30 dneh od dneva prejema³⁵, in
- presežke zbranih sredstev ob zaprtju posebnega računa³⁶, če organizator volilne kampanje ni politična stranka.

Pri preverjanju pravilnosti poročanja in pravilnosti poslovanja v zvezi z nakazili v humanitarne namene se pri vsakem nakazilu prispevka, ki je bil zbran v nasprotju z ZVRK, ter pri vsakem nakazilu presežka sredstev v humanitarne namene pri organizatorju volilne kampanje, ki ni politična stranka, preizkusi njegov obstoj, točnost, popolnost ter skladnost z določili ZVRK.

1.2.6 Delno povračilo stroškov volilne kampanje

Organizatorji volilne kampanje, katerih listam so pripadli mandati za poslance v Evropskem parlamentu, imajo pravico do povračila stroškov volilne kampanje v vrednosti 0,33 evra za dobljeni glas, pri tem pa skupni znesek povrnjenih stroškov ne sme preseči zneska porabljenih sredstev, razvidnega iz revizijskega poročila računskega sodišča. Pravico do delnega povračila stroškov imajo tudi organizatorji volilne kampanje, katerih lista kandidatov je dobila najmanj 6 odstotkov glasov od skupnega števila oddanih glasov v volilni enoti ali najmanj 2 odstotka od skupnega števila oddanih glasov v vsej državi, in sicer v vrednosti 0,17 evra za dobljeni glas v tej volilni enoti oziroma državi.³⁷

³³ Sedmi odstavek 14. člena ZVRK.

³⁴ Sedmi odstavek 14. člena ZVRK v povezavi s drugim odstavkom 23. člena ZVRK.

³⁵ Deseti odstavek 14. člena ZVRK.

³⁶ Prvi odstavek 22. člena ZVRK.

³⁷ Prvi in drugi odstavek 24. člena ZVRK.

2. UGOTOVITVE

V poročilu o financiranju volilne kampanje je stranka SNS izkazala zbrana sredstva v znesku 10.320,93 evra in porabljena sredstva v znesku 10.320,93 evra. Poročilo o financiranju volilne kampanje stranke SNS in ugotovljene napake v reviziji prikazuje tabela 1.

Tabela 1: Poročilo o financiranju volilne kampanje in ugotovljene napake

v evrih				
Vsebina	Znesek iz poročila	Znesek napak	Znesek po reviziji	
I. SKUPNA VIŠINA ZBRANIH SREDSTEV (1 + 2 + 3 + 4)	10.320,93	35,85	10.356,78	
1. Denarni prispevki (1.1 + 1.2)	0	0	0	
1.1 Prispevki v gotovini	0	0	0	
1.2 Prispevki, vplačani na poseben transakcijski račun	0	0	0	
2. Druge oblike prispevkov (drugi odstavek 14. člena ZVRK) (2.1 + 2.2 + 2.3 + 2.4)	1.000,00	0	1.000,00	
2.1 Brezplačne storitve	0	0	0	
2.2 Izredni popusti	0	0	0	
2.3 Prevzem obveznosti	0	0	0	
2.4 Druge oblike nedenarnih prispevkov	1.000,00	0	1.000,00	
3. Sredstva, ki jih je organizator kampanje prenesel s svojega transakcijskega računa na poseben transakcijski račun	9.320,93	35,85	9.356,78	
3.0 Lastna sredstva organizatorja, ki ni politična stranka	0	0	0	
3.1 Lastna sredstva politične stranke, ki je organizator kampanje	9.320,93	35,85	9.356,78	
3.2 Nakazila sredstev političnih strank na redni račun politične stranke, ki je organizator kampanje, ko več političnih strank vloži skupno listo kandidatov za volitve, kot organizator volilne kampanje pa je določena ena politična stranka	0	0	0	
4. Obresti sredstev avista	0	0	0	

Vsebina	Znesek iz poročila	Znesek napak	Znesek po reviziji
II. SKUPNA VIŠINA PORABLJENIH SREDSTEV (1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8)	10.320,93	0	10.320,93
1. Stroški oblikovanja, tiskanja, razobešanja in odstranjevanja plakatov	539,73	0	539,73
2. Stroški oblikovanja in objavljanja predvolilnih oglaševalskih vsebin v medijih	3.942,69	0	3.942,69
3. Stroški organizacije in izvedbe predvolilnih shodov	1.927,70	0	1.927,70
4. Stroški oblikovanja, tiskanja, reprodukcije in razpošiljanja predvolilnega materiala iz 7. člena ZVRK	3.680,00	0	3.680,00
5. Stroški odprtja, vodenja in zaprtja posebnega transakcijskega računa	230,81	0	230,81
6. Stroški svetovanja za načrtovanje strategije ali posamičnih delov volilne kampanje in njihove rabe ter volilne taktike	0	0	0
7. Drugi sorodni stroški, ki so nastali zaradi dejanj volilne kampanje	0	0	0
8. Obresti in drugi stroški za posojila	0	0	0
III. PRESEŽEK ZBRANIH SREDSTEV (I – II)	0	35,85	35,85
IV. NAKAZILO PRESEŽKA ZBRANIH SREDSTEV V HUMANITARNE NAMENE ¹⁾	0	35,85	35,85
V. NEPLAČANE OBVEZNOSTI	0	0	0
VI. SKUPNI ZNESEK PRISPEVKOV, KI NA DAN GLASOVANJA PRESEGAJO POVPREČNO BRUTO MESEČNO PLAČO NA DELAVCA V REPUBLIKI SLOVENIJI PO PODATKIH SURS ZA PRETEKLO LETO	0	0	0
VII. SKUPNI ZNESEK POSOJIL, KI SO ODOBRENA ORGANIZATORJU VOLILNE KAMPANJE	0	0	0
VIII. SKUPNI ZNESEK PRISPEVKOV, KI SO ZBRANI V NASPROTJU Z ZVRK	0	0	0
IX. SKUPNI ZNESEK NAKAZIL PRISPEVKOV, KI SO ZBRANI V NASPROTJU Z ZVRK, V HUMANITARNE NAMENE	0	0	0

Opomba: ¹⁾ V točki IV. se poroča tudi o nakazilu presežka zbranih sredstev politični stranki, če je bila politična stranka organizator kampanje (priloga 6 pravilnika).

Vir: poročilo o financiranju volilne kampanje.

2.1 Pravilnost poročanja v skladu z ZVRK

2.1.1 Pravilnost izkazovanja zneskov v poročilu o financiranju volilne kampanje

2.1.1.1 Pravilnost izkazovanja zbranih sredstev

Stranka SNS je v poročilu o financiranju volilne kampanje izkazala, da je s svojega transakcijskega računa prenesla sredstva v znesku 9.320,93 evra. Obenem je prejela druge oblike nedenarnih prispevkov v skladu z drugim odstavkom 14. člena ZVRK v znesku 1.000 evrov. Skupaj je izkazala 10.320,93 evra zbranih sredstev.

Tabela 2: Viri zbranih sredstev

Vir zbranih sredstev	Zneski v evrih	Struktura v odstotkih
Denarni prispevki	0	-
Druge oblike prispevkov	1.000,00	9,7
Sredstva, ki jih je organizator volilne kampanje prenesel s svojega transakcijskega računa	9.320,93	92,3
Obresti sredstev avista	0	-
Skupaj	10.320,93	100,0

Vir: poročilo o financiranju volilne kampanje.

2.1.1.1.a S preizkušanjem pravilnosti izkazovanja zbranih sredstev v poročilu o financiranju volilne kampanje smo ugotovili, da je stranka SNS za 35,85 evra prenizko izkazala zbrana sredstva in sredstva, ki jih je organizator volilne kampanje prenesel s svojega transakcijskega računa. Občina Žalec je stranki SNS v skladu s 26. členom Zakona o političnih strankah³⁸, na podlagi katerega lokalne skupnosti financirajo politične stranke, dodelila sredstva za redno poslovanje stranke, ki pa jih je nakazala na posebni račun namesto na transakcijski račun za redno poslovanje. Stranka SNS teh sredstev ni nakazala na transakcijski račun za redno poslovanje stranke in nato na posebni račun in o njih ni poročala kot o zbranih sredstvih in o sredstvih, ki jih je organizator volilne kampanje prenesel s transakcijskega računa za redno poslovanje stranke.

Navedeno ravnanje ni v skladu s 1. in 2. točko drugega odstavka 18. člena ZVRK v povezavi s 1. točko tretjega odstavka 2. člena pravilnika, ki določata, da mora organizator volilne kampanje poročati o skupni višini zbranih sredstev ter o sredstvih, ki jih je organizator volilne kampanje prenesel s svojega transakcijskega računa.

³⁸ Uradni list RS, št. 100/05-UPB1, 103/07, 99/13, 46/14.

2.1.1.2 Pravilnost izkazovanja porabljenih sredstev

Stranka SNS je v poročilu o financiranju volilne kampanje izkazala, da je porabljena sredstva v znesku 10.320,93 evra namenila za kritje stroškov, ki so prikazani v tabeli 2.

Tabela 3: Stroški volilne kampanje

Vrsta stroškov	Zneski v evrih	Struktura v odstotkih
Stroški oblikovanja, tiskanja, razobešanja in odstranjevanja plakatov	539,73	5,2
Stroški oblikovanja in objavljanja predvolilnih oglaševalskih vsebin v medijih	3.942,69	38,2
Stroški organizacije in izvedbe predvolilnih shodov	1.927,70	18,7
Stroški oblikovanja, tiskanja, reprodukcije in razpošiljanja predvolilnega materiala iz 7. člena ZVRK	3.680,00	35,7
Stroški odprtja, vodenja in zaprtja posebnega transakcijskega računa	230,81	2,2
Stroški svetovanja za načrtovanje strategije ali posamičnih delov volilne kampanje in njihove rabe ter volilne taktike	0	-
Drugi sorodni stroški, ki so nastali zaradi dejanj volilne kampanje	0	-
Obresti in drugi stroški za posojila	0	-
Skupaj	10.320,93	100,0

Vir: poročilo o financiranju volilne kampanje.

S preizkušanjem pravilnosti izkazovanja porabljenih sredstev v poročilu o financiranju volilne kampanje smo ugotovili, da je stranka SNS pravilno izkazala porabljena sredstva.

2.2 Pravilnost poslovanja v skladu z ZVRK

2.2.1 Pravilnost zbiranja sredstev za volilno kampanjo

S preizkušanjem pravilnosti zbiranja sredstev za volilno kampanjo smo ugotovili, da je stranka SNS na posebnem računu zbrala vsa sredstva za plačilo stroškov volilne kampanje.

2.2.2 Pravilnost porabe sredstev za volilno kampanjo

S preizkušanjem pravilnosti porabe sredstev za volilno kampanjo smo ugotovili, da je stranka SNS pravilno porabila vsa sredstva za volilno kampanjo.

2.2.3 Druge nepravilnosti

V poročilu o financiranju volilne kampanje je med stroški kampanje izkazan tudi strošek 1.000 evrov za vrednotenje oglasnega prostora, pri katerem je kot izvajalec storitve naveden Zmago Jelinčič Plemeniti. Za isti namen je enak znesek vključen med zbranimi sredstvi, in sicer med drugimi oblikami nadenarnih prispevkov. V povezavi s tem smo v reviziji pridobili:

- donatorsko pogodbo, sklenjeno med stranko SNS in fizično osebo Zmagom Jelinčičem Plemenitim, v kateri je navedeno, da je predmet donacije oglaševanje na 2 LED-zaslonih na naslovu Bleiweisova 13, Ljubljana v vrednosti 1.000 evrov;
- najemno pogodbo z dne 4. 1. 2017, sklenjeno med tujo pravno osebo Skilled Tech Platform Company Limited s sedežem na Malti (v nadaljevanju: najemnik) in med Zmagom Jelinčičem Plemenitim (v nadaljevanju: najemodajalec); v najemni pogodbi sta se med drugim pogodbenika dogovorila, da:
 - najemodajalec odda v najem del stavbe na Bleiweisovi 13, Ljubljana, kamor bo najemnik na steno stavbe namestil oglasni LED-zaslon, ki je last najemnika; po 5. členu najemne pogodbe mora najemnik najemodajalcu plačevati mesečno najemnino v obliki predvajanja oglasov, ki jih določi in pripravi najemodajalec s pomočjo najemnika; najemnik mora oglas umestiti v predvajalnik tako, da je oglas viden na vseh 3 medijih (LED-zaslonih); iz tretjega odstavka 5. člena pogodbe izhaja, da se preostala 2 zaslona nahajata v Brezovici (Pavillion in avtocesta);
 - se vodi mesečna in letna evidenca umeščenih oglasov najemodajalca, ki se jih mesečno za vsak mesec za nazaj pošlje na elektronski naslov najemodajalca (5. člen pogodbe);
 - ima najemodajalec na LED-zaslonu na stavbi najemodajalca zagotovljen prostor za lastne oglase v trajanju $\frac{1}{5}$ (ene petine) časa v vsakem 80-sekundnem bloku oziroma $\frac{1}{5}$ oglasnega časa; najemodajalcu se zagotovijo 5-sekundni oglasi v vsakem 80-sekundnem bloku na zaslonih v Brezovici (Pavillion in avtocesta); v času volilnih kampanj za državnoborske in lokalne volitve ima najemodajalec na razpolago podvojen čas oglaševanja;
- dopis najemnika, ki je naslovljen Ovrednotenje koriščenja oglasnega prostora, iz katerega izhaja, da se znesek 1.000 evrov nanaša na oglaševanje na 2 LED-zaslonih, kjer se je reklamiral paket 300 oglasov po 5 s, na vsakem LED-zaslonu po 150 oglasov, v obdobju od 27. 4. 2019 do 26. 5. 2019.

V reviziji nismo pridobili računa najemnika, izdanega najemodajalcu, za oglaševanje v času volilne kampanje, niti mesečnih in letnih evidenc umeščenih oglasov najemodajalca, ki jih predvideva najemna pogodba. Prav tako nismo pridobili najemne pogodbe, s katero bi najemodajalec dal v najem tudi prostor za drugi LED-zaslon³⁹, ki je postavljen na Bleiweisovi 13 v Ljubljani. Dopis najemnika in donatorska pogodba obravnavata storitev oglaševanja na 2 LED-zaslonih na Bleiweisovi 13 v Ljubljani, predložena najemna pogodba pa obravnava en LED-zaslon na tem naslovu. Zato nismo mogli ugotoviti, v kakšnem obsegu in vrednosti je najemnik opravil storitev oglaševanja na vsakem od obeh LED-zaslonov.

Na podlagi pregledane dokumentacije je mogoče sklepati, da je pravna oseba Skilled Tech Platform Company Limited izvedla storitev oglaševanja za volilno kampanjo stranke SNS, katere stroške je poravnala fizična oseba namesto stranke SNS, in sicer na način, da je svojo terjatev do pravne osebe Skilled Tech Platform Company Limited za plačilo najemnine pobotala s svojo obveznostjo za plačilo opravljene storitve oglaševanja pravne osebe za stranko SNS. Navedeni posel po vsebini predstavlja

³⁹ Na naslovu Bleiweisova 13, Ljubljana sta 2 LED-zaslona, in sicer en pritrdjen na stavbo, drugi pa je samostoječi na tem naslovu.

prevzem obveznosti, ker je fizična oseba naročila in poravnala storitev oglaševanja, ki jo je pravna oseba izvedla za volilno kampanjo stranke SNS. Prevzem obveznosti ni bil izveden na način, da bi stranka SNS naročila storitev oglaševanja in prevzela obveznost za njeno plačilo s pisno pogodbo, po nastanku obveznosti pa bi jo od stranke SNS prevzela fizična oseba, temveč je fizična oseba neposredno naročila in prevzela obveznost za plačilo storitev oglaševanja. Takšnega načina prevzemanja obveznosti fizičnih oseb za plačilo stroškov volilne kampanje, ne da bi obveznost najprej pripoznal organizator volilne kampanje, ZVRK ne predvideva.

Pri preizkušanju pravilnosti zbiranja sredstev za volilno kampanjo nismo pridobili ustreznih dokazil, na podlagi katerih bi bilo mogoče ugotoviti, v kakšnem obsegu in vrednosti je pravna oseba Skilled Tech Platform Company Limited opravila storitev oglaševanja za volilno kampanjo za stranko SNS, zato nismo mogli potrditi, da sta v poročilu navedena prispevek fizične osebe in strošek storitve oglaševanja v vrednosti 1.000 evrov izkazana pravilno. Prav tako nismo mogli potrditi, da je stranka SNS prejela storitev oglaševanja pod pogoji, ki organizatorja volilne kampanje ne postavljajo v bolj ugoden položaj kot druge koristnike storitev pravne osebe (izredni popust pravne osebe), kar v skladu s petim odstavkom 14. člena ZVRK in ob upoštevanju drugega odstavka tega člena predstavlja nedovoljeno obliko financiranja politične stranke.

2.2.4 Pravilnost poslovanja, ki ni povezano z zbiranjem in s porabo sredstev

Pri preveritvi, ali je organizator volilne kampanje pravočasno odprl in zaprl posebni račun ter ali je predložil poročilo o financiranju volilne kampanje v predpisanem roku, nismo ugotovili nepravilnosti.

2.2.5 Pravilnost izkazovanja podatkov v poročilu o financiranju volilne kampanje

Vsebinsko in obrazce poročil o zbranih in porabljenih sredstvih za volilno kampanjo določa pravilnik. Organizator volilne kampanje mora poročilo o financiranju volilne kampanje predložiti na obrazcu Poročilo o kampanji skupaj z obveznimi prilogami, ki morajo vsebovati predpisane podatke.

S preizkušanjem pravilnosti izkazovanja podatkov v poročilu o financiranju volilne kampanje smo ugotovili, da je stranka SNS predložila vse obrazce, določene s pravilnikom, ki vsebujejo predpisane podatke.

2.3 Višina delnega povračila stroškov volilne kampanje

Po podatkih iz Zapisnika o ugotovitvi izida volitev poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament⁴⁰ listi SNS na volitvah v Evropski parlament v letu 2019 niso pripadli mandati za poslance v Evropskem parlamentu. Prejela je 19.347 glasov, zato ima organizator volilne kampanje glede na volilni izid v skladu z drugim odstavkom 24. člena ZVRK pravico do delne povrnitve stroškov volilne kampanje v vrednosti 0,17 evra za dobljeni glas, to je v znesku 3.288,99 evra⁴¹.

⁴⁰ Uradni list RS, št. 36/19.

⁴¹ $19.347 \text{ glasov} \times 0,17 \text{ evra} = 3.288,99 \text{ evra}$.

Tako izračunani znesek ne presega zneska porabljenih sredstev za volilno kampanjo, ugotovljenega v tabeli 1, zato ugotavljamo, da ima stranka SNS pravico do povrnitve stroškov volilne kampanje v znesku 3.288,99 evra.

3. MNENJE

Revidirali smo pravilnost financiranja volilne kampanje liste kandidatov Slovenska nacionalna stranka – SNS za volitve poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament v letu 2019, katere organizator je bila politična stranka *Slovenska nacionalna stranka*.

3.1 Mnenje o pravilnosti poročanja v skladu z Zakonom o volilni in referendumski kampanji

Pozitivno mnenje

Menimo, da poročilo o financiranju volilne kampanje liste kandidatov Slovenska nacionalna stranka – SNS za volitve poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament v letu 2019 v vseh pomembnih pogledih prikazuje pravilne zneske v skladu z Zakonom o volilni in referendumski kampanji in s Pravilnikom o vsebini in obrazcih poročil o zbranih in porabljenih sredstvih za volilno in referendumsko kampanjo.

3.2 Mnenje o pravilnosti poslovanja v skladu z Zakonom o volilni in referendumski kampanji

Mnenje s pridržkom

Pri preverjanju pravilnosti poslovanja politične stranke Slovenska nacionalna stranka v skladu z Zakonom o volilni in referendumski kampanji in s Pravilnikom o vsebini in obrazcih poročil o zbranih in porabljenih sredstvih za volilno in referendumsko kampanjo liste kandidatov Slovenska nacionalna stranka – SNS za volitve poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament v letu 2019 nismo mogli pridobiti ustreznih in zadostnih dokazov, na podlagi katerih bi bilo mogoče potrditi, da je bilo zbiranje sredstev politične stranke Slovenska nacionalna stranka za volilno kampanjo v primeru oglaševanja na LED-zaslonih skladno s petim odstavkom 14. člena Zakona o volilni in referendumski kampanji ob upoštevanju drugega odstavka tega člena – točka 2.2.3.

Razen možnega učinka negotovosti, navedenega v prejšnjem odstavku tega mnenja, menimo, da je politična stranka Slovenska nacionalna stranka pri zbiranju in porabi sredstev za volilno kampanjo liste kandidatov Slovenska nacionalna stranka – SNS za volitve poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament v letu 2019 v vseh pomembnih pogledih ravnala v skladu z Zakonom o volilni in referendumski kampanji in s Pravilnikom o vsebini in obrazcih poročil o zbranih in porabljenih sredstvih za volilno in referendumsko kampanjo.

Pravni pouk

Tega poročila na podlagi tretjega odstavka 1. člena Zakona o računskem sodišču ni dopustno izpodbijati pred sodišči in drugimi državnimi organi.

Tomaž Vesel,
generalni državni revizor

Poslano:

1. stranki Slovenska nacionalna stranka, priporočeno;
2. Državnemu zboru Republike Slovenije, priporočeno;
3. arhivu.

*Bdimo nad potmi
javnega denarja*

Računsko sodišče Republike Slovenije
The Court of Audit of the Republic of Slovenia
Slovenska cesta 50, 1000 Ljubljana, Slovenija
tel.: +386 (0) 1 478 58 00
fax: +386 (0) 1 478 58 91
sloaud@rs-rs.si
www.rs-rs.si